

Bültenin hazırlanmasına katkıda bulunanlar

Burcu Yılmaz, Eylem Ertürk, Pelin Başaran, Şengül Ertürk, Ülkü Zümray Kutlu

Fotoğraflar

Buluş Oygur, Ertuğrul Erdem, Eylem Ertürk, Vedat Akçayöz, Yıldırım Öztürkkan

© ANADOLU KÜLTÜR Cumhuriyet Cad. No: 40/3 34367 Elmadağ / İstanbul Tel: +90 212 233 23 47 www.anadolukultur.org

Kars'ta Anadolu Kültür Çalışmaları

nadolu Kültür, Kars'taki calısmalarına. 2004 yılında Kars Belediyesi'nin Kafkasya şehirleri arasındaki kültürel işbirliğini geliştirmek üzere düzenlediği Kars Kafkas Kültürleri Festivali'ni destekleverek başladı. 2005 Şubat'ında Kars Belediyesi işbirliğiyle açılan Kars Sanat Merkezi (KSM). Anadolu Kültür'ün Kars'taki calısmalarına ivme kattı. 2006 yılının Mart ayında ise, yerel sivil toplum kuruluşları ve Kars Belediyesi işbirliği ile, kentte katılımcı yerel kültür politikaları geliştirmeye yönelik geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirildi. Sivil toplum temsilcileri ve sanatçılar, Kars Belediyesi ile birlikte, kentin kültür ve sanat alanında önceliklerini ve ihtiyaçlarını belirlemek için bir araya geldiler ve iki günlük atölye calışması neticesinde bir "Kars Kent Rehberi" hazırlamaya karar verdiler. Katılımcı bir yöntemle hazırlanan ve içeriği Karslı araştırmacı, yazar ve fotoğrafçılar tarafından belirlenen Kars Kent Rehberi, Kars'ta verel kültür politikaları çalışmalarının başlamasının ve katılımcı bir şekilde geliştirilmesinin ilk somut adımıydı. Kars'ta katılımcı yerel kültür politikalarının oluşturulması amacıyla gerçekleştirilen toplantılar ve atölyelerin sonucunda, kentlilerin yönlendirmesi ve öncelikleri ile belirlenen bir çok proje Anadolu Kültür'ün kolaylaştırıcılığında hayata geçirildi. 2008 yılında ise Kars, Antakya ve Canakkale ile birlikte "Yerel Kültür Politikaları için Stratejiler" projesinin üç kentinden biri oldu.

2005 yılında açılan Kars Sanat Merkezi, kentteki tek çok amaçlı salon olması nedeniyle kent halkının çeşitli amaçlarla bir araya geldiği bir merkeze dönüştü. Anadolu Kültür, KSM ekseninde yürüttüğü çalışmaların yanı sıra, kentte 2009 yılına kadar sürdürülen Gezici Film Festivali ve Kars Kafkas Kültürleri Festivali gibi etkinliklere de destek verdi. Kurulduğu tarihten 2009 Mart'ına kadar geçen sürede birçok sergi, atölye çalışması, söyleşi, tiyatro gösterisi ve müzik dinletisine ev sahipliği yapan KSM, yerel seçimlerin ertesinde, Belediye'nin aldığı kararla Kars Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezi'ne devredildi.

Anadolu Kültür, Kars'ta, 2005 yılında başlattığı Kars ve Kafkasya odaklı çalışmalarına devam ediyor. Kars'ta yürüttüğümüz çalışmalarda sivil toplum kuruluşlarının güçlenmelerine, pratik üzerinden deneyimlerini arttırmalarına ve aralarındaki iş birliği ve iletişimi geliştirmelerine destek olmaya çalıştık. Tüm bu çalışmalar süresince bizlerle birlikte çalışan herkese, özellikle Karslılara teşekkür ediyoruz.

Elinizdeki bülten, Kars kentinde sivil toplum kuruluşları ile birlikte gerçekleştirilen projeleri sizlerle paylaşmayı hedefliyor. Kars'ta gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla ilgili ayrıntılı bilgiyi **www.anadolukultur.org** adresinde bulabilirsiniz.

Anadolu Kültür'ün Kars'ta yürüttüğü çalışmalar hakkında bilgi için;

Burcu Yılmaz: burcuyilmaz@anadolukultur.org

Yerel Kültür Politikaları çalışmaları hakkında ayrıntılı bilgi için;

> Ülkü Zümray Kutlu: zumraykutlu@anadolukultur.org

Kars Sanat Merkezi (KSM)

ars Belediyesi iş birliği ile 2005 yılının Şubat ayında açılan Kars Sanat Merkezi, kentteki tek çok amaçlı salon olması nedeniyle kent halkının çeşitli amaçlarla bir araya geldiği bir merkeze dönüştü. KSM; film gösterimleri, tiyatro oyunları ve konserler için uygun altyapıya sahip 311 kişilik çok amaçlı salonu, galerisi, fotoğraf çalışmaları için hazırlanmış karanlık odası ve iki atölye salonu ile bir sanat kompleksi olarak 2005-2009 yılları arasında birçok çalışmaya ev sahipliği yaptı.

Sadece Kars için değil, Türkiye, Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan için de bir kültürel iletişim merkezi haline gelen KSM, farklı ülkelerden gelen Kafkasyalıları "Kafkasların Genç Gözleri Fotoğraf Projesi" gibi uluslararası sanatsal iş birlikleri ile bir araya getirdi.

Kurulduğu tarihten 2009 Mart'ına kadar geçen sürede birçok sergi, atölye çalışması, söyleşi, tiyatro gösterisi ve müzik dinletisine ev sahipliği yapan KSM, hem Kars ve Kars halkı için hem de bölge ve Kafkaslar için önemli bir buluşma alanı olarak kentin bir çekim merkezi haline gelmesinde rol oynadı.

KSM, Mart 2009 yerel seçimlerinin ertesinde Kars Belediyesi'nin aldığı kararla İl Milli Eğitim Müdürlüğü Halk Eğitim Merkezi'ne devredildi ve çalışmaları son buldu.

Sergiler

KSM Galerisi 2005`ten bu yana yerel, ulusal ve uluslararası sergilerle Karslıları buluşturdu. Açılan sergilerde Karslılar fotoğraftan resme, İstanbul'dan Malmö'ye, Kars'tan, Türkiye'den ve dünyadan farklı hayatları, sanat biçimlerini ve deneyimleri takip etme şansı buldu. Kars Sanat Merkezi ayrıca Kafkasların Genç Gözleri gibi çok uluslu sergilere de ev sahipliği yaptı.

Söyleşiler

KSM'nin önemli etkinlik alanlarından biri olan söyleşiler, merkezin açıldığı günden bu yana Memet Ali Alabora'dan Cem Yılmaz'a, Ulla Lemberg'den Şükrü Erbaş'a pek çok ismin Kars'ta ağırlanmasını sağladı.

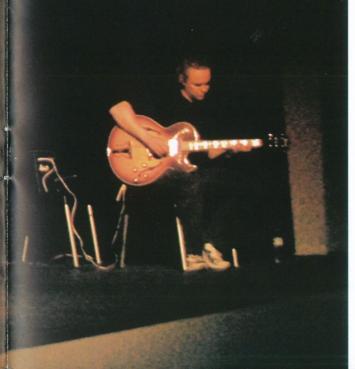
Atölyeler

KSM, faaliyete geçtiği günden bu yana, Karslıların istekleri doğrultusunda oluşturulan atölye programı ile müzikten tiyatroya, yazıdan fotoğrafa, resimden baleye pek çok farklı atölye çalışmasına ev sahipliği yaptı. Zaman zaman Karslı uzmanlar tarafından, zaman zaman da başka kentlerden gelen eğitmenlerce yürütülen atölye çalışmalarının sonuçları da yine Kars Sanat Merkezi'nde sergilendi.

Film Gösterimleri

Karslılar ve bölge halkları için önemli bir buluşma noktası olan KSM, Kars'ta gerçekleştirilen Gezici Film Festivali ve Altın Kaz Film Yarışması'nın da mekanlarından biri oldu. Festival boyunca gösterilen filmlere ev sahipliği yapan Kars Sanat Merkezi 35 mm film gösterim makinesi, DVD ve projeksiyon sistemi ve ses düzeni ile film gösterimleri için gerekli teknik altyapıyı sağladı.

KSM'de ayrıca 2008 yılında kurulan Kars Sinema Derneği'nin haftalık film gösterimleri ve söyleşileri de gerçekleştirildi.

Kars Kent Rehberi

ars Kent Rehberi, kentte yerel kültür politikaları geliştirmek üzere yapılan tartışmaların sonucunda çıkan ilk somut ürün. Karslıların gerçekleştirdiği toplantılar sonucunda, kentin önemli ihtiyaçlarından biri olarak belirlenen ve içeriği tamamen kentliler tarafından oluşturulan Rehber'in ilk basımı 2007 yılında gerçekleştirildi. Kars'ın görünürlüğünü ve bilinirliğini artırmayı hedefleyen Kars Kent Rehberi'nin ilk baskısının tükenmesi, rehberin farklı kurum ve kuruluşlardan talep görmesi ve rehberde güncellemeye gerek duyulması, kentlileri ikinci basımın hazırlanması için harekete geçirdi.

"Yerel Kültür Politikaları için Stratejiler" projesi kapsamında gerçekleştirilecek ikinci basımda, rehberin tasarım ve iceriğinin yeniden düzenlenmesi ve dağıtımının daha aktif hale getirilmesi hedeflendi. Rehber'in daha genis bir kitleye ulaşması amacıyla bir web sitesi (www.karskentrehberi.com) tasarlandı. Bu sürecte, rehberin ilk hazırlanısında farklı sivil aktörlerin katılımıyla oluşturulan yöntem sürdürüldü. İlk basımı İngilizce ve Türkçe olarak yapılan Kars Kent Rehberi'nin güncellenmesi, Haziran 2009-Subat 2010 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Rehberin veniden tasarlanması ve basımının ise Haziran 2010 icerisinde tamamlanması hedeflenivor.

Sezai Yazıcı Yerel Tarihçi Araştırmacı

Vedat Akçayöz Kars Kültür Sanat Derneği

Yıldırım Öztürkkan Foto Çilem

Tazebey Çakas Yerel Tarihçi

"Herkesin emeğini, alın terini ve kafasının içindekileri yansıttığı güzel bir çalışma oldu. Sivil diyebileceğimiz insanların hazırladığı rehber önemli bir boşluğu doldurdu. İlk baskının dağıtımı iyi yapılamamıştı. Bir daha basıldığında bir kaynakça koyulması gerekir. Rehberler dışarıdan gelenler için hazırlanır. Bu proje ile maksat hasıl olmuştur."

"Kars Kent Rehberi'nin hazırlanma süreci bize çok şey kattı. Anadolu Kültür'ün altyapısını kullanarak ve Özcan Yurdalan'ın desteğiyle hayatımızda ilk defa bir kitap ürettik. Kitap çalışması Kars'tan dört editör ve onlarla çalışan on beş kişilik bir ekibin katkısıyla gerçekleştirildi; yani artısıyla eksisiyle bu kitap bizimdir. İlk kitap 1.000 adet basıldı ve hemen tükendi. Şimdi de güncelleme ve yeniden baskıya hazırlama sürecindeyiz. Resmi kent rehberlerinden farklı olarak bizimkisi tam saf, tarafsız şekilde üretilen bir Kars Kent Rehberi oldu; bu da özellikle yabancılardan çok büyük destek ve ilgi gördü."

"Güzel bir kitap oldu. Yıllardır eksik kalan bir konuydu. Cumhuriyet tarihinden bugüne kadar Kars'ın zenginliğini anlatan böyle bir kitap yoktu. Kentin tanıtılmasında büyük bir rol oynadı. Kars'ın potansiyeli fark edildi. Daha geniş kapsamlı olabilirdi. Güncellerken tabyalar, kentin tabiat zenginliklerini anlatabilir, eski Kars'a ve Ani'ye daha fazla ağırlık verebiliriz."

"Anadolu Kültür'ün kitapla ilgili çalışmasını eksiklerine rağmen başarılı buluyorum. Dağıtım organizasyonu çok iyi değildi, etkili olamadı. Rehberin sivil bir ekip tarafından hazırlanması belki Türkiye'de ilklerden biridir."

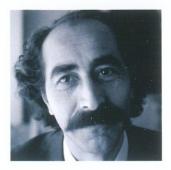
Kars Çocuk & Gençlik Programı

Çocuklarla Kültür Sanat Etkinlikleri

ars Kültür ve Sanat Derneği tarafından "Yerel Kültür Politikaları için Stratejiler" projesi desteğiyle tasarlandı. Çalışma kapsamında her haftasonu Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Kütüphanesi'nde Kars'ta yaşayan çocuklara yönelik kültür-sanat etkinlikleri gerçekleştirildi. Çocukların sanatsal üretime katılımının az, katılabilecekleri faaliyetlerin yetersiz olduğu Kars'ta bu çalışmanın amacı; çocukların sanatsal faaliyetlere katılımlarının artırılması, ufuklarının genişletilmesi ve çocukların katılabileceği ve izleyebileceği sanatsal faaliyetlerin sayı, nitelik ve çeşitliliğinin artırılması olarak belirlendi. Dört ay süren düzenli çocuk programı kapsamında her hafta sonu tiyatro atölyeleri, okuma günleri ve film gösterimleri gerçekleştirildi. Çocukların yoğun ilgi gösterdiği program, halen devam ediyor.

"Biz zaten çocuklarla tiyatro yapıyorduk, bunu devam ettirmiş olduk. Kitap okuma günleri ve animasyon film gösterimleri bu proje ile başladı. Şimdi kendi imkanlarımızla devam ettiriyoruz. Bu çalışmalarla çocukların kendilerine güvenleri arttı ve hayal güçleri gelişti. Daha iyi okumaya başladılar. Aileleri bize teşekkür ediyor."

İsrafil Parlak ve Buluş Oygur Kars Kültür Sanat Derneği Oyuncuları

Çocuklar ve Gençlerle Kültürel Miras Çalışmaları

ars Toplum Gönüllüleri (TOG), Kars Müzesi ve PACE Çocuk Sanat Merkezi iş birliğinde yürütülen kültürel miras çalışmaları, 2009 yılında başladı. "Kars'ı Yeniden Keşfediyoruz!" ve "Kars Müzesi'ni Yeniden Keşfediyoruz!" adlı projelerle Kars'taki üniversite gençleri, ilkokul öğrencileri ile birlikte kentin kültürel mirasını yaratıcı ve katılımcı yöntemlerle yeniden keşfetmek için yola çıktılar. 2009 yılında kent odaklı çalışarak yaklaşık 700 öğrenciye ulaşan gençler, bu sene müze odaklı çalışmaları ile en az 800 öğrenciye ulaşmayı hedefliyor.

Kars Gül Ahmet Aytemiz Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yaz Kampı & Sanat Atölyeleri

nadolu Kültür'ün Gül Ahmet Aytemiz Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ile 2006 yılında sözlü tarih çalışması ile başlayan birlikteliği, aynı yıl Temmuz ayında yapılan "Sanat ve Kültürel Miras Yaz Okulu" ile devam etti. Yirmi beş öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilen on beş günlük atölye süresince öğrenciler, resim, müzik, fotoğraf, heykel, sinema, tivatro ve dans alanında İstanbul'dan gelen eğitmenlerle birlikte çalıştılar ve ürettiler. Bunun yanında, arkeoloji, sanat tarihi ve müzecilik alanında çalışmalar yapan öğrenciler, eğitmenler eşliğinde Kars ve cevresini kesfetme fırsatı buldular. Okuldaki çalışmalar, düzenlenen farklı sanat atölyeleri ile 2009 yılına kadar devam etti.

Kars Kafkas Üniversitesi Film Kulübü Atölyeleri

nadolu Kültür, 2006 yılında Kars Sanat Merkezi'nde kentlilerin katılımına acık düzenlenen film atölyelerinin ardından, 2008-2009 öğretim dönemleri boyunca Kars Kafkas Üniversitesi Sinema Kulübünü desteklemek ve geliştirmek amacıyla Türkiye ve dünya sinema tarihi, senaryo ve kısa film üretimi üzerine film atölyeleri gerçekleştirdi. Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi'ne bağlı Altyazı Aylık Sinema Dergisi (www.altyazi.net) iş birliğiyle Türkiye ve dünya sinema tarihi üzerine atölyelerle başlayan program, gençlerin talebi üzerine, 2010 yılında senaryo ve kısa film üretimi atölyeleri ile devam etti. Anadolu Kültür, aynı zamanda Kulübe arşiv desteği de sağladı. Proje, Kars'ın yanı sıra, Çanakkale, Mersin ve Diyarbakır'da uygulandı.

Kars Kadın Çalışmaları

Kadınlar için Kent Gezileri

adınlar için Kent Gezileri projesi, Kagi-Kader: Karslı Girişimci Kadınlar Derneği tarafından Mayıs – Eylül 2009 tarihleri arasında uygulandı. Proje kapsamında belirlenen dört aylık dönemde üç kent gezisi düzenlenerek Kars'ta yaşayan 105 kadına ulaşıldı. Projenin hedefleri; evlerinden fazla çıkma şansı olmayan kadınların yaşadıkları kenti tanımalarına olanak sağlamak, kentlilik bilincini geliştirerek kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunmak, kadınların kent hayatına daha aktif katılarak sosyal hayatta özgüven kazanmalarını sağlamak olarak belirlendi. Günlük geziler kapsamında kent merkezinde; Kars Kalesi, On İki Havariler Kilisesi, Taş Köprü, Kaleiçi bölgesindeki hamamlar ve Kars Müzesi'ni içeren bir tur yapıldıktan sonra, Kars Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Turizm Programı öğrencileri rehberliğinde Ani Antik Kent'i gezildi.

Serap Çağatay Karslı Girişimci Kadınlar Derneği (Kagi-Kader)

"Gerçekten çok hoşuma giden, çok renkli bir proje oldu. Kadınların gezi sırasındaki mutlulukları beni çok etkiledi. Kadınlar bu proje sayesinde sosyal çevrelerini genişlettiler, yeni arkadaşlıklar kurdular, erkekleri yanlarında olmadan kenti gezdiler, bir lokantada hep beraber yemek yediler. Bütçe bulsam biraz daha genişleterek projenin devamını getirmeyi çok istiyorum. Projeyi yürütürken bilmediğimiz şeyleri öğrendik, zorlandığımız şeylerden ders çıkarttık. Mesela, ekip çalışmasında çok dikkatli olmam gerektiğini öğrendim. Bu projeyle derneğimiz Karslı kadınlara daha çok duyurulmuş ve tanıtılmış oldu. Proje yönetimi konusunda bilgimizi arttırdık. Sivil toplum kuruluşlarıyla ortak çalışmanın ne kadar uygun olacağını öğrendik. Mesela, projenin son sunumunda çok güzel bir ortam oldu, sunumda toplum karşısında kendimi rahat hissetmem bana cesaret verdi. Ondan sonra farklı yerlerde konuşma ve sunum yaptım; en azından üzerimdeki korkuyu attım."

Kadınlar için Keçe Atölyesi

nadolu Kültür ve Kars KAMER ortaklığı ile 2007 yılında hayata geçen Keçe Atölyesi, Kars'ta geleneksel keçe malzemesini günümüze taşıyarak, hem kaybolmaya yüz tutmuş bir sanat/zanaatı canlandırmak hem de bu yolla kültürel turizmi geliştirme planları içinde ziyaretçilere sunulabilecek bir ürün zinciri yaratarak yerel ekonomiye katkı sağlamak amacıyla çalışmalarına başladı. Bugüne kadar malzeme eğitimi ve kullanımı üzerine yoğunlaşan atölyeler, yerel kültür politikaları projesi kapsamında, tasarım atölyesi ile devam etti. Subat 2010 içinde tasarımcı Selçuk Gürışık eğitmenliğinde gerçekleşen atölyeye 10 kadın katıldı. Kars kece atölyesi katılımcıları arasında tasarım kültürünü geliştirmeyi hedefleyen çalışmada bir çok yeni ürün tasarlandı. Keçe atölyesi hala 10 kadınla çalışmalarına devam ediyor. Atölye ve çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi alacağınız blog adresi ise; http://karselsanatlari.blogspot.com

Berna Karaca Kars Keçe Atölyesi Sorumlusu

"Ev hanımıyım, üç yıldır keçe atölyesindeyim. Atölyeyle 2007'de KAMER ve Anadolu Kültür sayesinde tanıştık. Her yıl ihtiyaçlarımıza göre 2–3 tane eğitim aldık. Artık tam anlamıyla üretim yapabiliyoruz. Bu atölye hepimizin hayatında çok şey değiştirdi. Çok iyi arkadaşlıklarımız var; ev ortamından uzaklaşıyoruz; üretim yapıyoruz; birbirimizin eksiğini görüyoruz. Kars'ta kadınlar normalde akşam 5-6'dan sonra pek dışarı çıkmaz; burası erkek egemen bir şehir. Ama bu atölyeyle eşlerimizin bakış açısı da değişti; bize çok destek oluyorlar."

Dr. H. Selçuk Gürışık Tasarımcı, Eğitmen

"Proje, yerelin küreselleşmeye yenik düştüğü bölgelerde kadın iş gücünü değerlendirmek ve ekonomik bağımsızlık yaratmak amacıyla başlatıldı. Kars'ın geleneksel ürünü yün kullanılarak kadınlara tasarım desteği sağlandı. Zaman içerisinde kültür coğrafyalarına ve el-becerilerine uygun olan ürünler öne çıktı. İleride bu çalışmaların girişimci bir yaklaşımla geliştirilerek bağımsız işleyecek modellere fırsat yaratacağına inanıyorum."

Kars'ta yürütülen çalışmaların gerçekleşmesine destek olan herkese teşekkür ediyoruz!

Anadolu Kültür, Boekman Stichting, European Cultural Foundation ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültür Yönetimi Bölümü tarafından yürütülen "Yerel Kültür Politikalari için Stratejiler" projesi Hollanda Dışişleri Bakanlığı Matra fonu tarafından desteklenmektedir.

BOEKMAN*stichting*

Kars'ta yürütülen diğer çalışmalara destek olan kurumlar:

